

A HÓFEHÉR NÉMASÁG

Lektorálta: Iványi Sz. Csaba

Fotók: Szász András ©
Böde (Szász) Andrea ©
Osztro Gábor ©
Szász Angéla ©

Tördelés és tipográfia: Szász András

Számozott példány:

A könyv kiadását a Rogerius Baráti Kör kezdeményezte

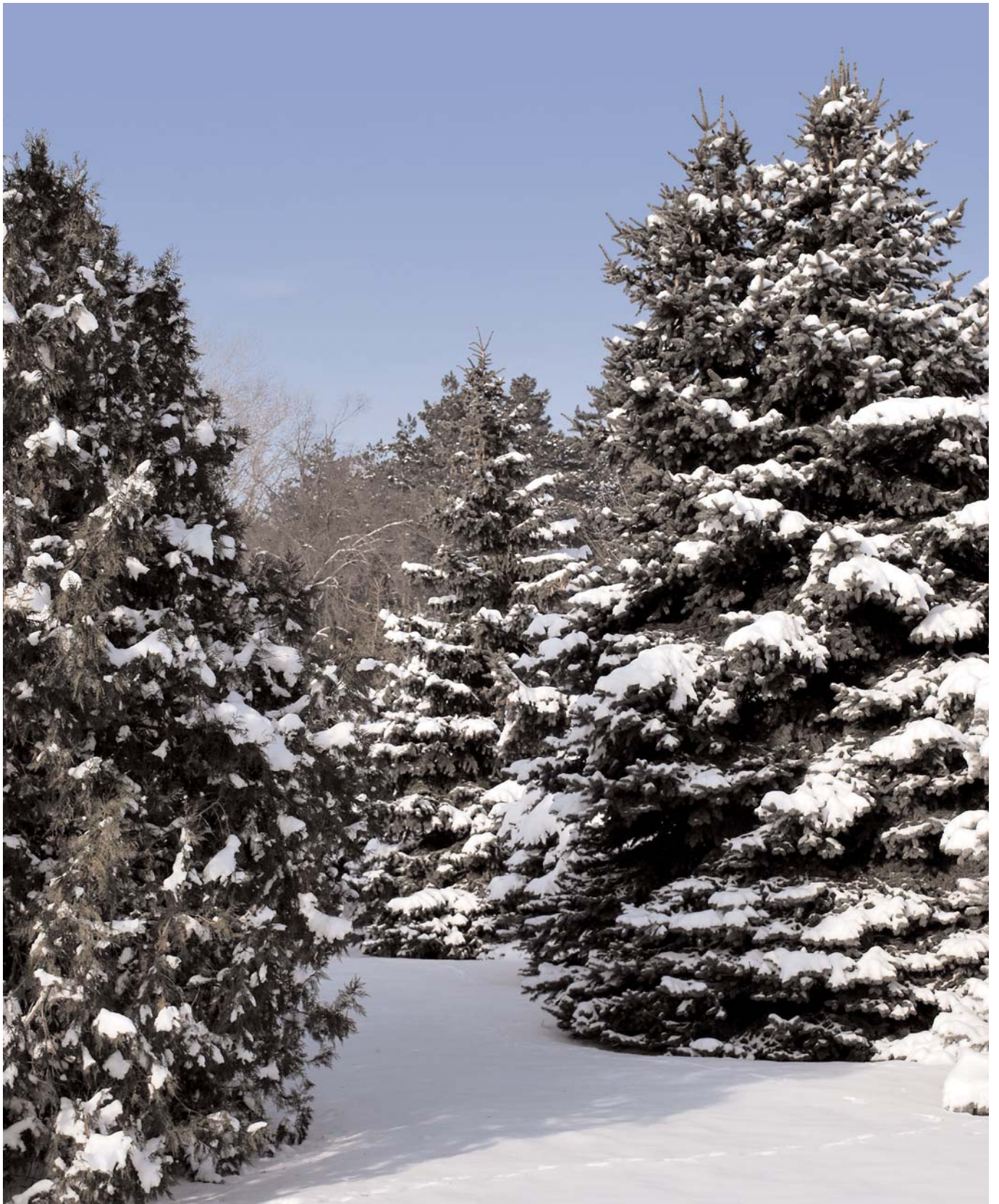
A HÓFEHÉR NÉMASÁG

A TÉL SZÍNEI FOTÓKON ÉS VERSEKBEN

összeállította: Szász András

Varadinum Kiadó

Ady Endre
Hervadáskor

Hervadáskor, pusztuláskor,
Novemberi dérhulláskor
Tinálatok, lent a kertben
Ránk hullott a falevél.
Az öreg fa hervadt lombja
Mintha nekünk szólott volna,
Mintha minket intett volna:
Vigyázzatok, jön a tél!

Hervadáskor, pusztuláskor,
Novemberi dérhulláskor,
Visszasír a lelkem hozzád,
Szép szerelmem, kedvesem.
Mintha ott a kertben lennék.
Száll a levél, száll az emlék,
Szálló levél, szálló emlék
Körülrepdes csendesen...

Hervadáskor, pusztuláskor,
Novemberi dérhulláskor,
Tinálatok, lent a kertben
Most is hull a falevél.
Most is hervadt a fa lombja,
De most mintha sírva szólna:
Úgy-e, úgy-e nem hittétek,
Rövid a nyár, itt a tél...

József Attila Tél

Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,
Hogy melegednének az emberek.

Ráhányi mindent, ami antik, ócska,
Csorbát, töröttet s ami új, meg ép,
Gyermekjátékot, - ó, boldog fogócska! -
S rászórni szórva mindent, ami szép.

Dalolna forró láng az égig róla

S kezén fogná mindenki földiét.

Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,
Hisz zúzmarás a város, a berek...
Fagyos kamrák kilincset fölszagatni
És rakni, adjon sok-sok meleget.

Azt a tüzet, ó jaj, meg kéne rakni,
Hogy fölengednének az emberek!

Kafka Margit **Egy madár**

Fehér a föld, fehér az ég,
S a hófúvásos táj felett
Kereng, leszáll, meg felrepül
Setét, zajos madársereg.

Szeret, gyűlöl, eszik, iszik,
Csácsog, pöröl, él mindegyik...
Ki érti meg a csókaszót
S a varju-szívek titkait?

Csak egy fekete bús madár
Ül egymagába a fatőn, –
Gúnyaszt és nézi társait
Közömbösen, kételkedően.

S a furcsa kérdés úgy gyötör
A többi száz talány között:
– Elvonult bölcs-é az az egy
Vagy boldogtalan száműzött?!

Ady Endre Jégpályán

A pálya partján álldogáltam,
Ott lenn játszott a víg sereg.
Úgy volt, vagy nem, de legvígabbnak
Én, lányka, téged néztelek.
Szép arcod égett, kipirulva
Csak úgy repültél, szép leány...
Nem csoda, hogy a jégre vittél
Engem is egykor, hajdanán.

Vidám kacaj csengett közelben,
Elöttem siklottál tovább.
Lehet, hogy nem engem neveltél,
Tán leesett a korcsolyád
S nevetted, hogy annyi gavallér
Ajánl mohón segéd-kezet,
Kiket úgy fogsz a jégre vinni,
Mint jégre vittél engemet.

Csak azt nem értem semmiképpen,
Hogy még nagyon sok lány van ott,
De nevetését mindeniknek
Túlcsengi a te kacajod.
Hogy feltűnést kívánsz te keltni -
Rólad feltenni nem lehet
Másnak - de én tudom, mióta
A jégre vittél engemet.

Ismerlek jégen, bálteremben,
Szalonban, utcán, mindenütt,
Tudom, hogy üres szíved, lelked,
Fagyod egy vulkánt is lehût.
Te mindig csak ragyogni vágyol
S örülsz a hódítás felett...
Sajnos! csak akkor tudtam mindezt,
Hogy jégre vittél engemet.

Te csak repülj, repülj tovább is,
Repülj egy hosszú életen,
Ne ismerd meg azt a fájdalmat,
Melyet szereztél énnekem...
De - talán - majd egyszer csalódva
Fel fog zokogni jégszíved
S meg fogod bánni, nagyon bánni,
Hogy jégre vittél engemet!...

Jékely Zoltán
Havazás

Hópihék, kavargó, pillanatnyi
emberi sorsok!
Mondjátok, ki boldog
közületek?
Ki földrehull, reátipornak;
az ereszen-maradt:
elolvad.
Felbukkanunk,
kavargunk jobbra-balra,
aztán fejünk a földrehajtva
visszahull újra ki-ki pornak.

Horváth István **Tornyot raktam**

Künn a jégfogú tél-sárkány havat prüszkölt, zúzmarát szórt.
Bömbölve járt a bükkerdön; a házak közt vadul táncolt.
Benn duruzsolt a kemence. Halk beszéd közt orsó pergett.
Apó a pucikpadon ült, száraz törökbúzáat fejtett.
Mintha-mintha most is látnám széles vállát, kurta nyakát,
nagy, bozontos szemöldökét, éles szemét, kemény arcát.
Lelke, miként az őserdő, melyben nem járt ember lába,
csodálatos ősvilág volt, babonák, mesék világa.
A mező volt iskolája. A természet a mestere.
Könyve a nagy csillagos ég, aranyos betűkkel tele.
Ott ültem a lábainál, mesét mondott, azt hallgattam.
Egy-egy csuszát felém dobott, amiből én tornyot raktam.
Nőtt a torony a csuszákból, keresztbe tett boronásan,
és ahogy nőtt, büszkeségem kezdett nem fénni a házban.
Már a mesét sem hallgattam, építettem kábult lázban.
- Már a ház volt a toronyban és nem a torony a házban.
Apó figyelt. Munkám közben nézte, hogy rakom a tornyot,
majd egy csuszát hozzám dobott, és a tornyom összeomlott.
Csuszatornyom omladékán rettenetes dühös lettem.
Meg akartam ölni apót, de csak lassan sírni kezdtem.
Büszkeségem ott hevert a csuszák alatt összetörve.
Megdermedten vártam, hogy most: bár a világ összedőlne!
Nagyapám az ölébe vett, megcsókolta homlokomat.
„Hadd el, ne sírj, kisunokám, ne bánd a csuszatornyodat.
Telhetetlen vágyaidból építsz te még nagyobbat is,
és a sors egy legyintéssel így ledönti azokat is.
Mint Apóé: építéssel telik el az egész élet,
de hogy tornyod betetőzd, azt te soha el nem éred.
Nem, mert bár az égig érjen: vágyaink még feljebb hágnak,
s tetőtlen tornyokból hullunk ölébe a zord halálnak.
Látod, a csuszáék megvannak: újra lehet megint rakni.
Amit nem kezdhetsz el újra, csak azt szabad megsiratni!”
- A tűzön egy nyers faág sírt. Az eszterhán jégcsap lógott.
Apó mesélt, én hallgattam, s újra felraktam a tornyot.

Fotó: Böde (Szász) Andrea

Reményik Sándor
A karácsonyfa éneke

Ha szűk szoba: hadd legyen szűk szoba.
A szűk szobában is terem öröm,
Gyúl apró gyertya ínség éjjelén,
Ó csak ne legyen sorsom bús közöny,
Ó csak legyenek a fény forrása én,
Apró gyermekek bálványozott fája,
Én az idegen, én a jövevény.
Égő fenyőfa, égő áldozat,
Akit az Isten ősi otthonából
Emberek örömeire elhozat.
Csak rajzolódjék mélabús árnyékom
S imbolyogjon a szűk szobák falán.

Mіндеgy, hogy mi lesz velem azután.

Kosztolányi Deszső Téli alkony

Aranylanak a halvány ablakok...
Küzd a sugár a hamvazó sötéttel,
fönn a tetőn sok vén kémény pöfékel,
a hósík messze selymesen ragyog.

Beszélgem a kályhánál a család,
a téli alkony nesztelen leszállott.
Mint áldozásra készülő leányok,
csipkés ruhába állanak a fák.

A hazatérő félve, csendesen lép,
retteg zavarni az út szûzi csendjét,
az ébredő nesz álmos, elhaló.

S az ónszin égből, a halk éjszakában
táncolva, zengve és zenélve lágyan,
fehér rózsákként hull alá a hó.

Dsida Jenő Törpefenyők jaja

Opálos árnyak a bérci bordán,
töprengő törpefenyők.
Úgy elfogyott az élet
idefenn!

Szürkés fehérség, csend, hideg,
az ég peremén szűrő csillagok
s néha robogva, zuhanva dörgő
lavinák.

A fenyők szélsóhajokat küldenek
idegen, messzi síkokra:
Jaj nekünk, magányos fáknak,
jaj nekünk itt a tetőn!

Apáink dárdás üstöke még
a felhős egekbe döfött; -
unokáink már ki sem látszanak
a hó alól.

Ady Endre Karácsony

I.

Harang csendül,
Ének zendül,
Messze zsong a hálaének,
Az én kedves kis falumban
Karácsonykor
Magába száll minden lélek.

Minden ember
Szeretettel
Borul földre imádkozni,
Az én kedves kis falumba
A Messiás
Boldogságot szokott hozni.

A templomba
Hosszú sorba
Indulnak el ifjak, vének,
Az én kedves kis falumban
Hálát adnak
A magasság Istenének.

Mínt ha itt lenn
A nagy Isten
Szent kegyelme sugna, szállna,
Az én kedves, kis falumban
Minden szívben
Csak szeretet lakik máma.

II.

Bántja lelkem a nagy város
Durva zaja,
De jó volna ünnepelni
Odahaza.

De jó volna tiszta szívből
- Úgy mint régen -
Fohászkodni,
De jó volna megnyugodni.

De jó volna mindent, mindent
Elfeledni,
De jó volna játszadozó
Gyermek lenni.
Igaz hittel, gyermek szívvel
A világgal
Kibékülni,
Szeretetben üdvözülni.

III.

Ha ez a szép rege
Igaz hitté válna,
Óh, de nagy boldogság
Szállna a világra.
És a gyarló ember
Ember lenne újra,
Talizmánja lenne
A szomorú útra.
Golgota nem volna
Ez a földi élet,
Egy erő hatná át
A nagy mindenséget,
Nem volna más vallás,
Nem volna csak ennyi:
Imádni az Istent
És egymást szeretni...
Karácsonyi rege
Ha valóra válna,
Igazi boldogság
Szállna a világra...

József Attila **Betlehemi királyok**

Adjonisten Jézusunk, Jézusunk!
Három király mi vagyunk.
Lángos csillag állt felettünk,
gyalog jöttünk, mert siettünk,
kis juhocska mondta - biztos
itt lakik a Jézus Krisztus.
Menyhárt király a nevem,
Segíts, édes Istenem.

Istenfia, jónapot, jónapot;
Nem vagyunk mi vén papok.
Úgy hallottuk, megszületél
szegények királya lettél.
Benéztünk hát kicsit hozzád,
Üdvösségünk, égi ország!
Gáspár volnék, afféle
földi király személye.

Adjonisten, Megváltó, Megváltó!
Jöttünk meleg országból.
Főtt kolbászunk mind elfogyott,
fényes csizmánk is megrogyott,
hoztunk aranyat hat marékkal,
tömjént egész vasfazékkal.
Én vagyok a Boldizsár,
Aki szerencseny király.

Irul-pirul Mária, Mária
boldogságos kis mama.
Hulló könnye záporán át
alig látja Jézuskáját.
A sok pásztor mind muzsikál.
Meg is kéne szoptatni már.
Kedves három királyok,
jóéjszakát kívánok!

Rainer Maria Rilke
Ádvent

Havat terel a szél az erdõn,
Mint pehely-nyáját pásztora.
S néhány fenyõ már érzi sejtõn,
Miként lesz áldott-fényû fa,
És hallgatózik. Szûz utakra
Feszül sok ága, tûhegye
- szelet fog - készül, nõ magasba,
Az egyetlen szent éj fele.

Fodor András fordítása

